

Політизація українського руху в Наддніпрянській Україні на початку XX ст.

9-й клас

України

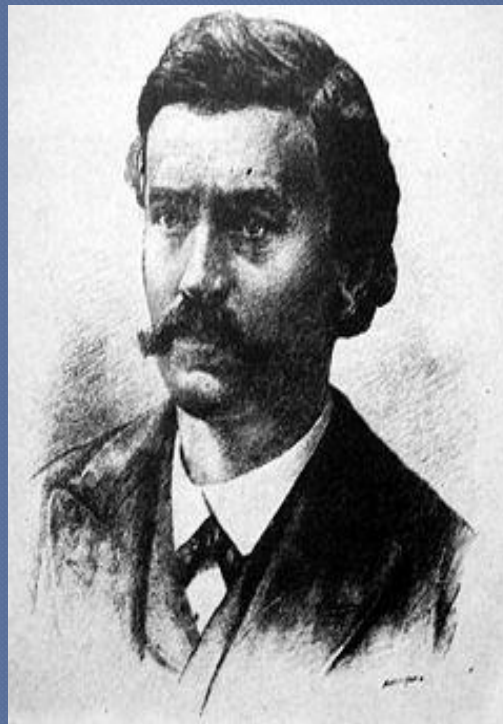
Історія

Друга половина 90-х рр. ХІХ ст.

Перехід від культурно-освітньої діяльності до політичної боротьби

Братство тарасівців – організація, що пріоритетною визнавала політичну діяльність

В.Антонович і О.Кониський – ініціатори створення Загальної української безпартійної організації

Діяльність української інтелігенції на початку XX ст.

- прохання зняти заборону української мови;
- урочисте відкриття в 1903 р. пам'ятника Івану Котляревському в Полтаві. Його автори Л. Позен і О. Ширшов відмовилися від винагороди за свою роботу;
- Михайло Коцюбинський, не зважаючи на заборону влади, виголосив промову українською мовою:

Пам'ятник І.Котляревському в
Полтаві. 1903 р.

Діяльність української інтелігенції на початку XX ст.

- ❑ 1904 р. - відзначення в Києві 35-річчя творчості композитора Миколи Лисенка;
- ❑ 1904 р. — початок кампанії за скасування Валуєвського циркуляру та Емського указу;
- ❑ 1905 р. - вшанування письменника Івана Нечуя-Левицького з нагоди 35-річчя його літературної діяльності.

Викладачі та учні відділу української драми Музично-драматичної школи М. Лисенка в м.Київ

Новий етап національного руху

Микола Міхновський – “батько українського націоналізму”

1900 рік –
“Самостійна Україна”

Значення:

- вперше відкрито обґрунтовано самостійність України і проголошено боротьбу за неї;
- зародження націоналізму в Наддніпрянській Україні

“Самостійна Україна”

Наша нація у своєму історичному процесі часто була не солідарною поміж окремими своїми частинами, але нині увесь цвіт української нації по всіх частинах України живе однією думкою, однією мрією, однією нацією: "Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від Карпатів аж до Кавказу". Ми розуміємо, що боротьба буде люта й довга, що ворог безпощадний і дужий. Але ми розуміємо й те, що це вже остання боротьба, що потім уже ніколи не настане слухний час до нової боротьби. Ніч була довга, але ранок наблизився і ми не допустимо, щоб проміння свободи усіх націй заблищало на наших рабських кайданах: ми розіб'ємо їх до схід сонця свободи. Ми востаннє виходимо на історичну арену, і або поборемо, або вмиremo... Ми не хочемо довше зносити панування чужинців, не хочемо більше зневаги на своїй землі. Нас горстка, але ми сильні нашою любов'ю до України! Сини України! Ми, як той Антей, доторкаючись до землі, наберемось усе більшої сили й завзяття. Нас мало, але голос наш лунатиме скрізь

Запитання до документа:

1. Яку провідну ідею проголошував автор?
2. Чим М. Міхновський аргументував необхідність боротьби за державну незалежність?

Політичні партії Наддніпрянщини

- періодом виникнення є початок ХХ століття;
- першою політичною партією Наддніпрянщини стає Революційна Українська партія;
- більшість партій відстоювали позиції автономізму і поширення соціалістичних ідей.

Революційна українська партія (РУП)

м. Харків

1900р

Гасло: «Рух усе, мета
ніщо» (Є.Бернштейн)

Ініціатива створення:
- студентська громада.

“Самостійна Україна” М.
Міхновського – перша
програма РУП

Революційна Українська Партія (РУП)

Засновники

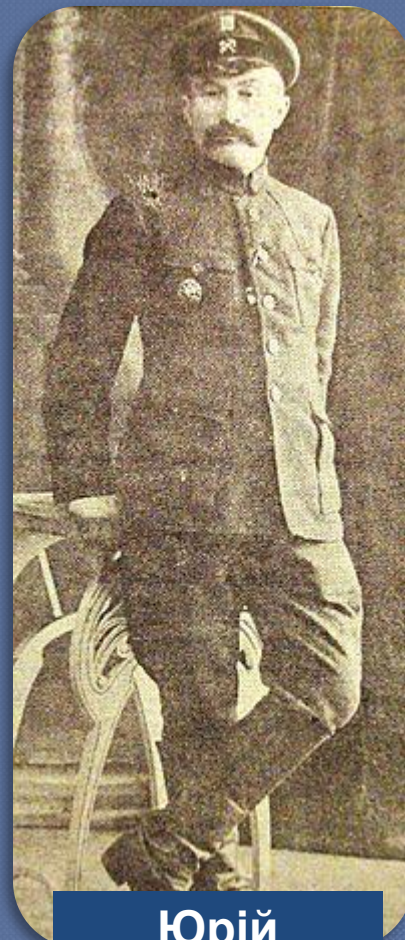
Дмитро
Антонович

Михайло
Русов

Левко
Мацієвич

Юрій
Коллард

Революційна Українська Партія (РУП)

Перший програмний документ – брошура М. Міхновського “Самостійна Україна”

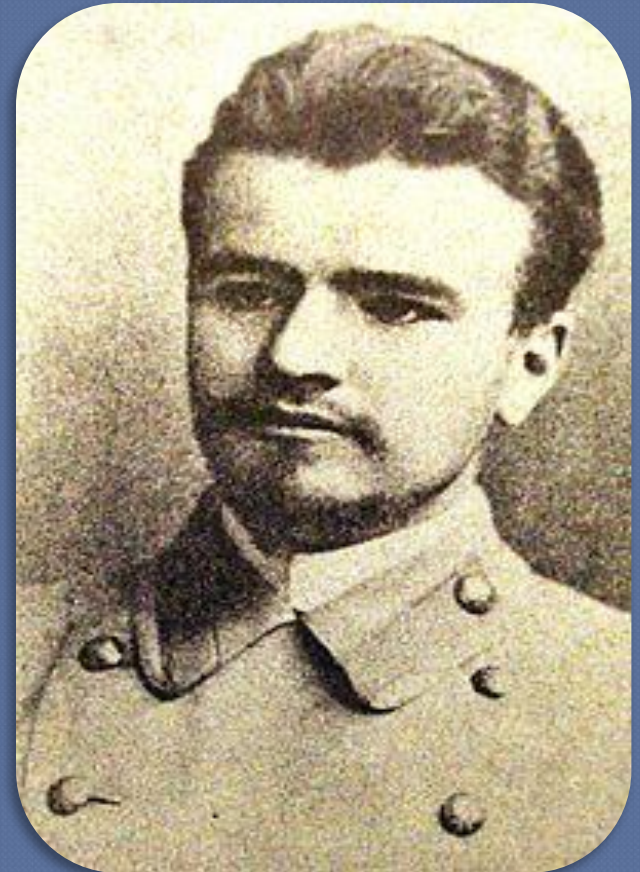
Обкладинка першого видання брошури, 1900 р.

- Ідейні положення:
- ❖ боротьба за державну незалежність;
 - ❖ боротьба проти царизму;
 - ❖ радикалізм;
 - ❖ безкомпромісність і рішучість;
 - ❖ прагнення поліпшити долю народу політичними засобами.

Революційна Українська Партія (РУП)

Форми діяльності:

- розповсюдження брошур («Дядько Дмитро» і «Чи є тепер панщина?»);
- видання газет (1902 р. - Д. Антонович, часопис «Гасло»);
- створення мережі місцевих організацій.

Дмитро Антонович – автор агітаційних брошур, у 1902-1903 рр. у Чернівцях редагує газету “Гасло”

Українська Народна Партія (УНП)

м. Харків

1902 р.

Гасло: «Україна для
українців»

Ініціатива створення:
- активісти на чолі з
М.Міхновським, які
вийшли з РУП.

М. Міхновський (другий ряд, перший
праворуч) серед соратників. Харків

Українська Народна Партія (РУП)

Програмний документ –
праця М.Міхновського
“Десять заповідей”
1903 р.

Микола Міхновський

- Ідейні положення:
- ❖ утворення самостійної демократичної держави – України;
 - ❖ президентська республіка;
 - ❖ соціальні гарантії для широких верств населення;
 - ❖ передача землі у власність селянам.

Микола Міхновський (1873 – 1924)

- ✓ Народився в с. Турівка на Київщині;
- ✓ навчався на юридичному факультеті Київського університету;
- ✓ один з ініціаторів утворення «Братства тарасівців» (1891);
- ✓ працюючи адвокатом, виступав на політичних процесах, брав активну участь в українському національному русі.
- ✓ один з організаторів та лідерів створеної в 1901–1902 рр. Української народної партії, написав для неї програму, в якій обстоював ідею самостійності української держави.

Українська Народна Партія (УНП)

Форми діяльності:

- ❑ 1903 р. – створення М. Міхновським напіввоєнної організації “Оборона України” для здійснення політичних терористичних актів;
- ❑ М.Міхновський виклав теоретичні основи українського націоналізму (“батько українського націоналізму”).

Замах на пам’ятник О. Пушкіну в Харкові
УНП присвятила річниці Переяславської угоди 1654 р. Під пам’ятник, що стояв в університетському сквері, було закладено вибухівку та партійні листівки, які після вибуху мали розлетітися на всі боки. Текст листівок пояснював мету акції: Пушкін ображав гідність України у своїх творах, особливо в поемі «Полтава». Крім цього, пам’ятник російському поету на українській землі проголошувався зайвим, доки не буде дозволено безперешкодно встановлювати тут пам’ятники українським письменникам.

Українська Соціал-Демократична Спілка (УСДП)

1904 р.

м. Львів

Ініціатива створення:
- противники
самостійності
України, які вийшли
зі складу РУП.

Зі статуту:
«Спілка»

займається організацією пролетаріату,
що говорить українською мовою,
у місцевостях, де немає комітетів
РСДРП, її громади являються
самостійними організаціями».

**На засадах автономної секції увійшла до складу РСДРП
(меншовиків)**

Українська Соціал-Демократична Спілка (УСДП)

Діячі партії

- Мар'ян Меленевський (вважався лідером);
- Олександр Скоропис-Йолтуховський;
- Павло Тучапський.

Мар'ян Меленевський

Українська Демократична Партія (УДП)

1904
р.

м. Київ

Ліберальний напрямок

Ініціатива
створення:
поміркована
українська
інтелігенція.

Ідейні положення:

- ❖ автономія України в складі федеративної Російської держави;
- ❖ Росія – конституційна монархія;
- ❖ загальнонародна власність.

Українська Демократична Партія (УДП)

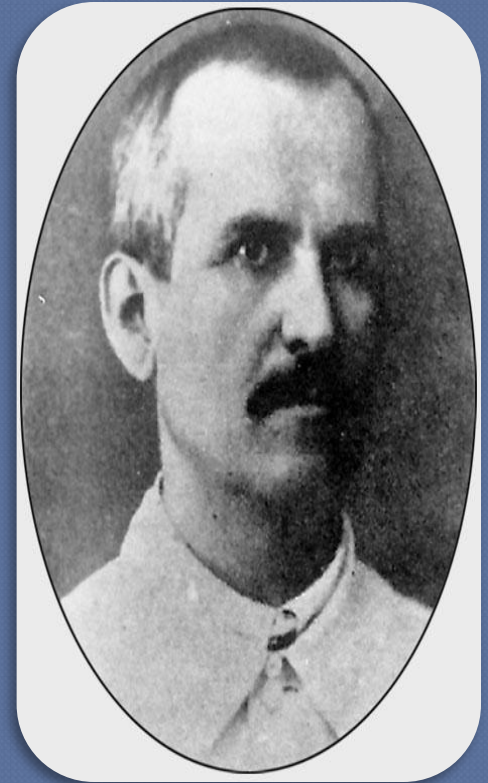
Лідери партії

Євген
Чикаленко

Олександр
Лотоцький

Володимир
Чехівський

Українська Радикальна Партія (УРП)

м. Київ

1904р

Ліберальний напрямок

Ініціатива
створення:
- поміркована
українська
інтелігенція.

Ідейні положення:

- ❖ автономія України в складі федеративної Російської держави;
- ❖ Росія – конституційна монархія.

Українська Радикальна Партія (УРП)

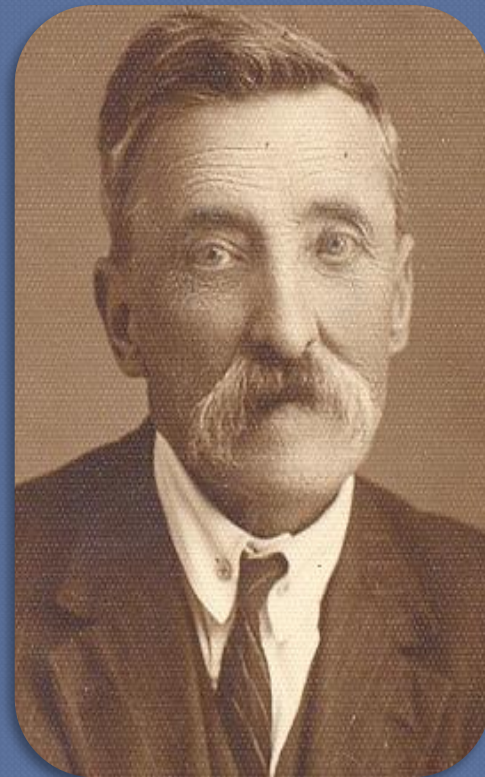
Лідери партії

Сергій
Єфремов

Борис
Грінченко

Модест
Левицький

Українська Соціал-Демократична Робітничка Партія (УСДРП)

1905 р.

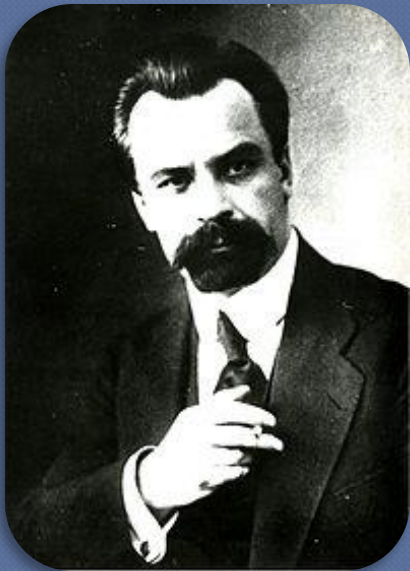
Ініціатива
створення:
- другий з'їзд РУП
– рішення про
перейменування
партії.

Ідейні положення:

- ❖ автономія України в складі Росії ;
- ❖ можливе об'єднання з РСДРП на федеративних началах;
- ❖ відкидання ідеї революційного екстремізму.

Українська Соціал-Демократична Робітнича Партія (УСДРП)

Лідери партії

Володими
р
Винничен

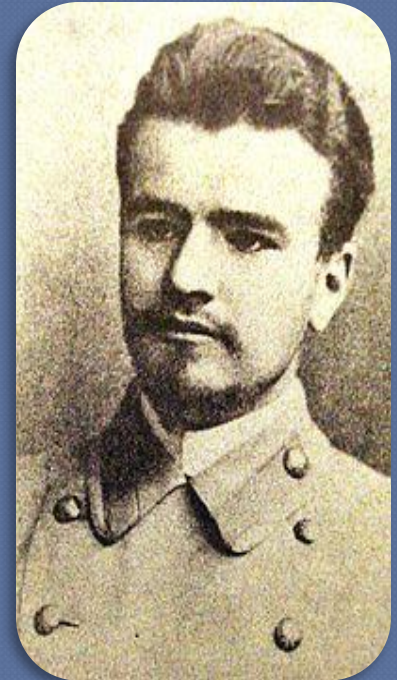
ко

Симон
Петлюр
а

Микола
Порш

Дмитро
Антонови
ч

Українська Демократично-Радикальна Партія (УДРП)

1905 р.

м. Київ

**Ініціатива
створення:
- об'єднання УДП і
УРП.**

Ідейні положення:

- ❖ автономія України в складі Росії ;
- ❖ ліквідація самодержавства;
- ❖ проголошення демократичних свобод.

1907 р. – перейменовано в Українську трудову партію

Українська Демократично-Радикальна Партія (УДРП)

Лідери партії

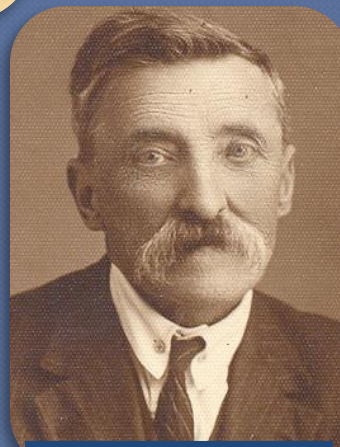
Борис
Грінченко

Сергій
Єфремов

Євген
Чикаленк
о

Модест
Левицький

Федір
Матушевськи
й

Російська Соціал-Демократична Робітничча Партія (РСДРП)

1898 Р.

- - створення партії.

Будинок-музей І з'їзду РСДРП в Мінську

Перший номер газети «Іскра» - основного друкованого органу партії

Маніфест РСДРП (автор Петро Струве) в єврейській газеті.1898 р.

Загальноросійські партії

Російська соціал-демократична робітничча партія (РСДРП)

1903 р. - розкол

```
graph TD; A[1903 р. - розкол] --> B[Меншовики]; A --> C[Більшовики];
```

Меншовики

- парламентська боротьба;
- реформи;
- демократичні свободи.

Більшовики

- соціалістична революція;
- диктатура пролетаріату.

Загальноросійські партії

Російська партія соціалістів-революціонерів (есерів)

Кінець 1901 – початок 1902 рр.
Створення партії

Віктор Чернов –
основний ідеолог і
теоретик партії

Передвиборний плакат
есерів 1917 року

Загальноросійські партії

Російська партія соціалістів-революціонерів (есерів)

Мета діяльності:

- повалення самодержавства шляхом революції;
- соціалізація (усуспільнення) землі;
 - запровадження загального виборчого права, республіки, демократичних свобод, робітничого законодавства.

Дмитро Сипягін – міністр внутрішніх справ, вбитий есерами в 1902 р.

Загальноросійські партії

“Загальний єврейський робітничий союз” (Бунд)

1897 р.

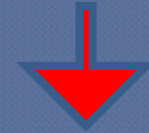

СТВОРЕННЯ

Члени Бунда поряд з тілами трьох своїх товаришів, вбитих в Одесі в ході Революції 1905 року

1903 р.

САМОСТІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ (ПІСЛЯ ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СКЛАДУ РСДРП)

- захист єврейства;
- демократичний марксизм.

Домашнє завдання:

Вивчити § 26

**Заповнити таблицю
Українські політичні партії на
початку XX ст.**